

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

2014 - 2019

Документ за разглеждане в заседание

A8-0223/2015

30.6.2015

ДОКЛАД

относно семейните предприятия в Европа
(2014/2210(INI))

Комисия по промишленост, изследвания и енергетика

Докладчик: Ангелика Ниблер

СЪДЪРЖАНИЕ

	Страница
ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ	3
ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ	14
СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА ПО ЗАЕТОСТ И СОЦИАЛНИ ВЪПРОСИ.....	16
СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА ПО ПРАВАТА НА ЖЕНИТЕ И РАВЕНСТВОТО МЕЖДУ ПОЛОВЕТЕ	24
РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ.....	30

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно семейните предприятия в Европа (2014/2210(INI))

Европейският парламент,

- като взе предвид член 17 от Хартата на основните права на Европейския съюз,
 - като взе предвид посочените от Европейската комисия през 2003 г. критерии за определение на понятието „малки и средни предприятия“ (МСП),
 - като взе предвид „Плана за действие „Предприемачество 2020 г.“ на Европейската комисия (COM (2012)0795),
 - като взе предвид доклада за 2009 г. на Експертната група на Европейската комисия "Преглед на въпросите, свързани със семейните предприятия: изследвания, мерки относно политиката и съществуващи проучвания",
 - като взе предвид своята резолюция от 5 февруари 2013 г. относно улесняване на достъпа на МСП до финансиране¹,
 - като взе предвид своята резолюция от 15 януари 2014 г. относно повторна индустриализация на Европа за насърчаване на конкурентоспособността и устойчивостта²,
 - като взе предвид съобщението на Комисията, озаглавено „Мисли първо за малките!“: „Small Business Act“ за Европа (COM(2008)0394),
 - като взе предвид член 52 от своя правилник,
 - като взе предвид доклада на комисията по промишленост, изследвания и енергетика и становищата на комисията по заетост и социални въпроси и на комисията по правата на жените и равенството между половете (A8-0223/2015),
- A. като има предвид, че собствеността е защитена съгласно член 17 от Хартата на основните права на Европейския съюз;
- Б. като има предвид, че семейните предприятия като цяло в миналото са оказвали голям принос за засилване на европейската икономика и играят съществена роля за икономическия растеж и социалното развитие, тъй като спомагат за намаляването на безработицата, особено сред младите хора, и за инвестирането в човешки капитал; като има предвид, че семейните предприятия се предават поколения наред, което засилва стабилността на икономиката; като има предвид, че семейните предприятия обикновено играят жизненоважна роля в регионалното развитие по отношение на заетостта, преноса на ноу-хау и регионална

¹ Приети текстове, P7_TA(2013)0036.

² Приети текстове, P7_TA(2014)0032.

- организация; като има предвид, че множество политики, насочени към семейните предприятия, биха могли да насърчават предприемачеството и да мотивират европейските семейства да започнат собствен семеен бизнес;
- В. като има предвид, че според Family Business Yearbook (Годишника за семейните предприятия) на Ernst & Young за 2014 г. при 85 % от всички европейски предприятия става въпрос за семейни предприятия, които осигуряват 60 % от работните места в частния сектор;
- Г. като има предвид, че семейните предприятия са различни по големина, което ги излага на различни трудности и проблеми;
- Д. като има предвид, че въпреки че по-голямата част от семейните предприятия са МСП, семейните предприятия могат да бъдат малки, средни или големи, регистрирани или нерегистрирани на фондовата борса; като има предвид, че те са били широко приравнявани към малките и средните предприятия, като се е пренебрегвал фактът, че има и много големи многонационални корпорации, които са семейни предприятия; като има предвид, че в някои държави — членки на ЕС, малка група от семейни предприятия всъщност е отговорна за голяма част от общия оборот на всички предприятия и по този начин допринася значително за запазването на работните места, включително по време на криза, за създаването на работни места и растеж и за икономическия успех на дадена държава; като има предвид, че множество семейни предприятия, които не попадат в определението за МСП, но в същото далеч не са големи корпорации, не могат да се възползват от някои възможности за финансиране и също така не се освобождават от някои задължения; като има предвид, че това води неизбежно до излишна бюрокрация, която представлява особено тежко бреме за семейните предприятия със средна пазарна капитализация;
- Е. като има предвид, че значителен брой семейни предприятия осъществяват дейност в повече от една държава, което означава, че моделът на семейните предприятия е с транснационално измерение;
- Ж. като има предвид, че прякото данъчно облагане и наследственото право попадат в правомощията на държавите членки, и като има предвид, че някои държави членки са приели мерки за подкрепа на семейните предприятия и за разрешаване на техните безпокойства;
- З. като има предвид, че семейните предприятия се възприемат като изразители на висока степен на порядъчност и на ценности, които ръководят техните стопански операции и въвеждат високи стандарти за корпоративна социална отговорност по отношение на техните служители и околната среда, което също така създава благоприятна среда за баланс между професионалния и личния живот; като има предвид, че семейните предприятия обикновено гарантират, че знанията и уменията ще бъдат предадени и че в определени случаи те играят важна роля при социалните връзки;
- И. като има предвид, че в селското стопанство семейните земеделски стопанства са най-често срещаният стопански модел и че те оказват основен принос за

- предотвратяването на обезлюдяването на селските райони, както и че в много случаи осигуряват единствения източник на заетост в регионите на Европа с изоставащо развитие, особено в по-слабо индустриализираните региони; като има предвид, че семейните земеделски стопанства представляват успешен модел, тъй като в общ план те прилагат на практика принципа на екологично-социалната кръгова икономика, и че в този контекст жените като ръководители в земеделските стопанства демонстрират не само предприемаческо мислене, но освен това разполагат със специфични комуникативни и социални умения;
- Й. като има предвид, че експертната група на Комисията по въпросите на семейните предприятия приключи своята дейност преди повече от пет години и че оттогава не е бил даван ход на каквато и да била нова европейска инициатива на равнището на ЕС; като има предвид, че на национално и европейско равнище все още липсват изследвания и данни, които да помагат за вникването в специфичните нужди и структури на семейните предприятия;
- К. като има предвид, че в ЕС не съществува каквото и да било правно обвързващо, конкретно, просто и хармонизирано определение на понятието „семейно предприятие“;
- Л. като има предвид, че поради липсата на определение не е възможно събирането на сравними данни в държавите – членки на ЕС, с цел повишаване на осведомеността относно специфичното положение и икономическите резултати на семейните предприятия; като има предвид, че тази липса на надеждни и съпоставими данни може да възпрепятства политиката на вземане на решения и може да означава, че не са удовлетворени нуждите на семейните предприятия;
- М. като има предвид, че семейните предприятия, освен икономическото си значение, имат и важна роля в социално отношение;
- Н. като има предвид, че не във всички 28 държави — членки на ЕС, съществуват асоциации или други структури за представителство на интереси, които да отделят изрично внимание на потребностите на семейните предприятия;
- О. като има предвид, че усилията на равнище на ЕС за насърчаване на предприемачеството и стартиращите предприятия следва да бъдат подобрени и допълнени, като се обръща по-голямо внимание на улесняването и стимулирането на дългосрочното оцеляване на семейните предприятия;
- П. като има предвид, че моделът на семейните предприятия е неравномерно разпределен в различните държави членки; като има предвид, че значителен дял от семейните предприятия в Европа имат транснационално измерение и осъществяват дейността си в различни държави членки;
- Р. като има предвид, че в ЕС жените печелят средно с 16 % по-малко на час от мъжете, че е налице по-слабо представителство на жените на ръководни и висши постове и че спрямо жените и мъжете не се прилагат едни и същи трудови практики и системи на заплащане, което затруднява икономическата им независимост, пълноценното им участие на пазара на труда и съвместяването на

професионалния и личния живот;

- С. като има предвид, че жените често изпълняват невидима роля или роля на подставено лице и техните позиции по отношение на трудово правоотношение и възнаграждение не получават признание, което оказва сериозно въздействие върху вноските им за социална сигурност, пенсионно и социално осигуряване, както и по отношение на признаването на способностите им, както това е видно от данните за разликата в заплащането на жените и мъжете и разликата в пенсиите¹;

Значение за икономиката

1. подчертава, че семейните предприятия обикновено проявяват висока степен на социална отговорност по отношение на своите служители, управляват ресурсите активно и по отговорен начин и като цяло прилагат устойчив и дългосрочен подход спрямо икономическото бъдеще на дружеството (като действат като „достоеен за уважение търговец“, отговорен собственик или управител) и поради това те оказват значителен принос и за своите местни общности, и за конкурентоспособността на Европа и създават и запазват работни места;
2. подчертава, че семейните предприятия поради своята история са силно свързани с мястото, където предприятието извършва стопанска дейност, и поради това създават работни места дори в селските и по-малко привлекателните в икономическо отношение райони, като по този начин спомагат за борбата срещу процеса на стареене и обезлюдяване, който засяга големи райони на Европейския съюз; поради това призовава Комисията и държавите членки да полагат грижи за необходимата и ефективна по отношение на разходите инфраструктура, за да се гарантира конкурентоспособността, обновата, растежа и устойчивостта на тези предприятия, по-специално на микропредприятията и на новосъздадените дружества, и да улесняват междусекторното и трансграничното сътрудничество, като по този начин им помагат да се разрастват и да разгръщат международна дейност;
3. признава, че семейните предприятия са най-големият източник на заетост в частния сектор и че това, което е добро за приемствеността, обновяването и растежа в сектора на семейните предприятия, следователно е добро и за приемствеността, обновяването и растежа в икономиката на ЕС;
4. отбелязва, че високоспециализираните семейни предприятия играят особено важна роля като доставчици и новатори за големите предприятия и че поради своята дългосрочна и обхващаща множество поколения стопанска дейност гарантират материална сигурност за предприятията, на които те са доставчици, и по този начин допринасят в особено голяма степен за икономическия растеж;
5. припомня на Комисията факта, че по-голямата част от семейните предприятия са МСП² и че прилагането на принципа „Мисли първо за малките!“ следователно е

¹ http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/files/gender_pay_gap/140319_gpg_bg.pdf

² Окончателен доклад на експертната група на Европейската комисия, озаглавен „Преглед на въпросите, които са от значение за семейните предприятия“ (“OVERVIEW OF FAMILY–BUSINESS–RELEVANT

- от съществено значение, за да се адаптира законодателството на ЕС към реалностите и потребностите на тези предприятия и за да им се позволи да се възползват от програми за финансиране и от намаляване на бюрокрацията;
6. отбелязва, че семейните предприятия могат да играят важна роля за насърчаване на малцинствата и по-слабо представените групи да участват в местните икономики;
 7. изтъква, че по-високата степен на доверие между членовете на семейството прави семейните предприятия много гъвкави и способни да се адаптират бързо към промените в екосоциалната среда; в същото време осъществяването на дейност в пазарни ниши за дълги периоди от време дава възможност на семейните предприятия да бъдат по-добри от другите в търсенето на нови възможности и иновации;

Финансиране

8. отбелязва, че семейните предприятия често имат значително по-висок коефициент на капиталова адекватност, отколкото несемейните предприятия, и че тази висока капиталова адекватност допринася за икономическата стабилност на дружествата и на икономиката като цяло, като същевременно дава възможност за по-нататъшни инвестиции в предприятието и че тази възможност не следва да бъде ограничавана;
9. призовава в този контекст държавите – членки на ЕС, да гарантират, че националните правила за наследяването, даряването, задлъжнялостта и капиталовата адекватност и данъчното облагане на приходите по-скоро подкрепят, а не оказват по никакъв начин дискриминационен ефект върху толкова важното за семейните предприятия финансиране със собствен капитал; припомня, че прякото данъчно облагане и наследственото право са от компетентността на държавите членки; призовава следователно държавите членки да проучат благоприятстващите задлъжнялостта фактори в данъчните си системи чрез оценка на тяхното въздействие върху финансовата структура на дружествата и равнището на инвестиции, както и да гарантират еднаквото третиране на финансирането със собствен капитал в сравнение с финансирането с дълг, за да не възпрепятстват наследяването на собственост и дългосрочните перспективи на семейните предприятия; призовава Комисията и държавите членки да проучат всяка основана на данъци дискриминация спрямо финансирането със собствен капитал в контекста на лоялна конкуренция;
10. подчертава, че дългосрочното осигуряване на финансирането на предприятията се е превърнало в ключов фактор за конкурентоспособността; в този контекст изтъква значението на международните стабилни структури на финансовия пазар; призовава Комисията да гарантира, че в рамките на регулирането на финансовите пазари тя не създава никакви ненужни тежести за предприятията;
11. призовава Комисията да разгледа възможността за разширяване на обхвата на

- бенефициерите на всички съществуващи инструменти за МСП и/или предприемачите, и по-специално на Програмата за конкурентоспособност на предприятията и малките и средните предприятия (COSME), така че те да обхващат семейните предприятия със средна пазарна капитализация;
12. подчертава, че поради финансовата криза и неблагоприятния икономически цикъл много от функциите на семейните предприятия не са достатъчно финансирани и че е важно семейните предприятия да имат свободен и лесен достъп до алтернативни източници на финансиране;
 13. в този контекст отбелязва, че е важно да се насърчават алтернативни форми на кредитиране на семейните предприятия, като например кредитните съюзи;

Предизвикателства

14. отбелязва, че 35 % от предприятията, които не инвестират на чуждестранни пазари, правят това поради липсата на познания за чуждестранните пазари и поради липсата на опит в разгръщането на международна дейност; поради това призовава Комисията и държавите членки да предоставят особено на по-малките семейни предприятия информация относно възможности за разгръщане на международна дейност чрез портала за интернационализация на МСП и Европейската платформа за сътрудничество между клъстери (ЕССР) и да спомагат за осигуряването на по-добър обмен на опит и най-добри практики, включително възможности за разгръщане на международна дейност с помощта на интернет; освен това призовава държавите членки да осигуряват подкрепа за планираните мерки за разгръщане на международна дейност, например под формата на информация за дружествата или на експортни кредитни гаранции, премахване на бариерите пред търговията и насърчаване на специални образователни дейности за изграждане на култура на предприемачество и на култура на извършване на стопанска дейност в семейни предприятия;
15. отбелязва, че все по-голямото разгръщане на международната дейност на семейните предприятия предоставя повече възможности за икономически растеж и за създаване на повече на брой работни места; поради това призовава Комисията и държавите членки да предоставят на по-малките семейни предприятия помощ за по-ефективно ползване на цифровата инфраструктура;
16. признава, че фискалната, правната и административната среда, в която семейните предприятия (и управляваните от собствениците предприятия) осъществяват дейност, се определя от комбинираното въздействие на корпоративното законодателство и частното право;
17. отбелязва, че 87 % от семейните предприятия са убедени, че запазването на контрола върху предприятието е един от ключовите фактори за успех¹; отбелязва, че според „Плана за действие на Комисията, озаглавен „Предприемачество 2020 г.“², прехвърлянето на собствеността върху дадено предприятие, както и

¹ Барометър на европейския семеен бизнес, юни 2014 г.

² COM(2012)0795.

- прехвърлянето на неговото управление от едно поколение към следващото е възможно най-голямото предизвикателство за семейните предприятия;
18. отбелязва, че малките и средните семейни предприятия непрекъснато са изправени пред предизвикателства, свързани с необходимостта от иновации и от привличане на подходящите умения и талант; поради това призовава Комисията и държавите членки да предоставят на по-малките семейни предприятия стимули за поемане на рискове за растежа и стимули за осъществяване на обучение на персонала и за придобиване на достъп до външни знания;
 19. призовава държавите членки да опростят административните процедури и данъчните системи, като отделят особено внимание на специфичните предизвикателства пред малките и средните предприятия и семейните предприятия;
 20. настоятелно призовава Комисията и държавите членки да предприемат действия за развиването на цифровото предприемачество и цифровите умения на семейните предприятия, така че те да се възползват в пълна степен от цифровите технологии;
 21. поради това призовава държавите членки да подобряват правната уредба за прехвърлянето на семейни предприятия, както и да създават специални инструменти за финансиране за прехвърлянето, за да се избягват проблеми с ликвидността, за да се гарантира непрекъснатостта на семейни предприятия и за да бъдат предотвратявани прибързаните продажби; призовава Комисията и държавите членки да насърчават специфично за семейните предприятия образование в областта на прехвърлянето на предприятията, структурите на управление, стратегиите на собствениците и иновационната стратегия, по-специално в държави, в които по исторически причини концепцията за семейния бизнес не е толкова добре установена, което би им осигурило успех в дългосрочен план, по-специално по отношение на прехвърлянето на предприятия;
 22. подчертава необходимостта семейните предприятия да имат пряка връзка с образователни дейности, чрез които да бъдат непрекъснато информирани за най-съвременните практики за добро стопанско управление; във връзка с това подчертава, че семейните предприятия допринасят решително за успешното осъществяване на реформите по отношение на обучението в предприятието и увеличаване броя на местата за чиракуване; отбелязва, че в дългосрочен план добре функциониращите схеми за чиракуване биха могли да допринесат за борбата с недостига на квалифицирана работна ръка и младежката безработица; посочва, че Комисията и държавите членки следва да насърчават обмен на най-добри практики относно начините, по които системите за професионално обучение биха могли да предоставят възможно най-добрата среда за семейните предприятия за инвестиране в обучение на работното място;
 23. отбелязва необходимостта от справяне с други предизвикателства, пред които са изправени семейните предприятия, като например трудности при намирането и задържането на квалифицирана работна сила, както и значението на укрепването на образованието по предприемачество и на обучението по мениджмънт, специфично за семейните предприятия;

24. подчертава значението на финансираните от ЕС схеми за обучение за предприемачи от малките предприятия, които дават възможност на собствениците на семейни предприятия да адаптират своите дружества към бързо променящата се среда в резултат на нарастващата глобална икономическа интеграция, появата на нови технологии, както и съсредоточаване върху целите за постигане на нисковъглеродна и „по-зелена“ икономика;
25. отбелязва, че насърчаването на предприемачеството в училищата и другите образователни институции е от ключово значение за развиването на нагласи, ориентирани в по-голяма степен към предприемачеството; образователните дейности следва да включват специфични за семейните предприятия въпроси, като например собствеността, наследяването и семейното управление на предприятието заедно с информация от по-общ характер, като например значението на иновациите като средство за преосмисляне на даденото предприятие;
26. настоятелно призовава държавите членки да вземат предвид формалната и неформална случайна и невидима работа, извършвана от членове на семейството, включително в семейните предприятия, и насърчава държавите членки да предоставят ясна правна рамка;
27. подчертава, че приносът на семейните предприятия към иновациите може да бъде засилен чрез насърчаване на тяхното участие в публично-частни партньорства и клъстери и чрез насърчаване на сътрудничеството им с научноизследователски институции;

Бъдещо развитие

28. призовава Комисията, в контекста на по-доброто регулиране, да направи анализ на съществуващото законодателство, което оказва въздействие върху семейните предприятия, за да установи проблемите и пречките пред растежа;
29. призовава Комисията да възлага за извършване редовно и подходящо финансирани проучвания, в които да бъде анализирано значението на собствеността за успеха и и по-нататъшното съществуване на дадено предприятие, както и да подчертават специфичните предизвикателства, с които се сблъскват семейните предприятия, и да предложат на Европейския парламент и на държавите членки статистически осъществимо европейско определение на понятието „семейно предприятие“, разработено заедно с Евростат, като се вземат предвид различните обстоятелства в държавите членки; освен това призовава Комисията да използва съществуващата „работна група за данни за малки и средни предприятия“, за да събира достатъчно данни, включително относно семейните предприятия във всички държави членки, да дава възможност за сравнение на положението на семейните предприятия, както и сравнение на семейните предприятия и несемейните предприятия, да насърчава обмена на информация и обмена на примери на ноу-хау и добри практики в рамките на ЕС, например чрез създаване в Комисията на звено за контакт относно семейния бизнес и посредством оптимално използване на програми като „Еразъм за млади предприемачи“, както и да дава възможност за по-ефективно насочване на

- помощта;
30. призовава Комисията да извърши оценка на въздействието, която да сочи до каква степен е възможно да бъде разширено европейското определение за МСП от 2003 г., така че то да включва не само чисто количествени, но и качествени критерии, в които се взема предвид собствеността върху дружество, като в определението се зачитат взаимната свързаност на собствеността, контрола и ръководството, фактът, че рискът и отговорността се носят единството от самото семейство, социалната отговорност на дадено дружество и в по-общ план личният аспект на управлението на предприятието, включително участието на служителите в управлението на стопанските дейности, както и въздействието на тези фактори върху семейните предприятия, като например по отношение на държавната помощ и допустимостта на дружествата;
 31. призовава Комисията, междувременно и в рамките на своята оценка на въздействието на законодателството, да направи оценка на осъществимостта на „тест за семейни предприятия“ (за политики, които се отнасят например до собствеността, управленските структури или поверителността), основан на теста за МСП, и ако бъде доказана осъществимостта на теста, да въведе този тест в най-кратък срок, с цел да се определи предварително въздействието на някои правни актове върху семейните предприятия и по този начин да бъдат избягвани ненужните бюрократични формалности и обременителните трудности за семейните предприятия, като се поставя специален акцент върху комбинираното въздействие на търговското и частното право;
 32. отбелязва, че разминаванията например в областта на данъчното законодателство, схемите за субсидиране или прилагането на европейското законодателство в съседни държави могат да предизвикат проблеми за предприемачите в пограничните региони, например за тези със семейни предприятия; поради тази причина призовава държавите членки да направят преглед на предлаганото национално законодателство и предлагания метод за прилагане на европейското законодателство, за да определят въздействието върху предприемачите, като тези със семейни предприятия в пограничните региони;
 33. призовава Комисията да създаде и да определи правомощията на вътрешна постоянна работна група, която се занимава конкретно с нуждите и характеристиките на семейни предприятия, която докладва редовно пред Парламента и държавите членки, насърчава обмена на най-добри практики между организациите на семейните предприятия в държавите членки и разпространява насоки и стандартни текстове и решения за семейните предприятия с цел преодоляване на техните специфични проблеми; също така призовава Комисията да създаде звено за „обслужване на едно гише“ за предприятия, което може да функционира като звено за връзка на европейско равнище за семейните предприятия и за групите, представляващи интересите на семейните предприятия, и да оказва помощ по специфични въпроси, свързани по-специално с европейското законодателство и с достъпа до финансиране от ЕС;
 34. подчертава предприемаческата роля на жената в семейните предприятия;

- призовава Комисията да даде ход на проучване относно присъствието на жените в семейните предприятия в Европа и да направи оценка на възможностите, предлагани от семейните предприятия, за овластяване на жените, за осигуряване на равни възможности и за съчетаване на професионалния и семейния живот; подчертава необходимостта да се защити правото на жените на наследяване в семейните предприятия, наравно с мъжете, чрез насърчаване на култура на равните права на мъжете и жените, която насърчава предприемачеството сред жените в семейните предприятия, включително на ръководни позиции; подчертава също така, че семейните предприятия следва да спазват правните разпоредби, свързани с общественото осигуряване, пенсионните вноски и стандартите за безопасни условия на труд за служителите;;
35. припомня отново на държавите членки и на регионалните и местните органи значението на това да се предоставят достатъчно качествени и достъпни грижи за деца, възрастни хора и други лица на издръжка, както и данъчни стимули за предприятията и други обезщетения за подпомагане на жените и мъжете, които работят като служители, самостоятелно заети лица или като членове на управлението на семейни предприятия, в съвместяването на семейния и професионалния живот;
 36. подчертава необходимостта от предоставяне на отпуск по майчинство и бащинство и родителски отпуск, който е независим и подходящо заплатен, в съответствие с нуждите на работниците, самостоятелно заетите лица и предприемачите;
 37. призовава Комисията и държавите членки да подкрепят Европейската мрежа на посланици за женско предприемачество и Европейската мрежа на наставници за жени предприемачи, с цел да се повиши тяхната видимост;
 38. отбелязва, че семейните земеделски стопанства са изключително свързани чрез своята поземлена собственост с мястото, където извършват дейността си; поради това призовава Комисията и държавите членки да гарантират, че оцеляването на тези семейни предприятия не се излага на риск, по-специално чрез прекомерна бюрокрация; посочва важната роля на жените в семейните земеделски стопанства и призовава държавите членки да насърчават мерки за образование и обучение по стопанско управление, насочени специално към жените, заети в селското стопанство, с цел да се укрепи допълнително прякото участие на жените в семейните земеделски стопанства;
 39. призовава Комисията да насърчава засилването на предприемаческия дух в целия ЕС, като отчита значението на семейните предприятия в икономиката на ЕС, и да създава подходяща среда за изключително високи постижения в стопанската дейност;
 40. призовава Комисията да изготви в най-кратък срок съобщение, в което се анализира ролята на семейните предприятия с оглед на засилването на конкурентоспособността и растежа на европейската икономика до 2020 г., както и да изготви пътна карта със списък на мерките, които могат да допринесат за засилването на икономическата среда и развитието на семейните предприятия в

ЕС, за повишаването на осведомеността относно семейните предприятия и предизвикателствата, пред които са изправени, както и за подобряването на тяхната конкурентоспособност, перспективите за разгръщане на международна дейност и способността за създаване на работни места;

41. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета и на Комисията.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

Насърчаването на създаването на работни места, растеж и инвестиции е водещ приоритет в политическите насоки за следващата Европейска комисия, които бяха представени от председателя на Комисията Юнкер в началото на неговия мандат през лятото на 2014 г. — и с основание: Поради финансовата и икономическа криза в целия ЕС около 25 милиона души все още са безработни, като броят на безработните млади хора под 25 години е над 5 милиона души. По време на кризата в някои държави — членки на ЕС, брутният вътрешен продукт е намалял в двуцифрено изражение.¹

Вече се забелязват първите, макар и малки, успехи на по-строгото икономическо и фискално управление на ЕС, икономиката в Европа започва да се съвзема с бавни темпове. Европейската комисия прогнозира растеж на брутният вътрешен продукт (БВП) за 2015 г. от 1,3 процента (в сравнение с 1,1 процента през миналата година) и за 2016 г. от 1,9 процента (спрямо 1,7 на сто през миналата година). Но Европа може да постигне и по-големи резултати, нашият потенциал далеч не е изчерпан. Важно е за нашите предприятия да бъде създаван положителен инвестиционен климат и в общ план да бъде поощряван духът на предприемачество в целия ЕС.

По-специално, нашите семейни предприятия могат да играят решаваща роля за преодоляване на финансовата и икономическата криза и за съживяване на икономиката. Повече от 60 % от всички предприятия в Европейския съюз са семейни предприятия и те осигуряват около 40-50 % от работните места в частния сектор. До този резултат експертната група на Европейската комисия беше достигнала още през 2009 г. в своя окончателен доклад.

Семейните предприятия мислят в по-дългосрочен план, отколкото предприятията, които не се ръководят от своите собственици, те искат да се гарантира, че предприятието ще бъде икономически успешно и при следващите поколения. В множество държави — членки на ЕС, съществуват семейни предприятия от трето, четвърто или пето поколение. Тази успешна традиция следва естествено да бъде продължавана. Поради своята история множество семейни предприятия са здраво свързани с мястото, където извършват стопанска дейност. По този начин те оказват решаващ принос за осигуряването на европейската конкурентоспособност и създават работни места.

И въпреки че семейните предприятия играят толкова важна роля за нашата икономика, те срещат недостатъчно разбиране от страна на политиката. В този контекст Европейската комисия представи още през 2003 г. определение за малки и средни предприятия (МСП) на европейско равнище. Експертна група на Европейската комисия през 2009 г. се опита да последва този пример и представи определение за семейни предприятия. Това определение обаче не е правно обвързващо и не се прилага в отделните държави членки. В резултат на това множество семейни предприятия, които не попадат в определението за МСП, но в същото далеч не са големи концерни, не могат да се възползват от някои възможности за финансиране и също така не се

¹ Естония, Латвия, Литва. Източник: Комисията.

освобождават от някои задължения. Това води неизбежно до излишна бюрокрация, която представлява особено тежко бреме за семейните предприятия.

В допълнение към това, множество семейни предприятия правят отчаяни опити да останат под прага, определен от Комисията, като последиците са лесно предвидими: не се назначават нови служители, възпрепятства се увеличаването на печалбата и оборота и следователно се осуетява всеки опит за по-нататъшен растеж.

Друг проблем, предизвикан от липсата на определение, е трудността по отношение на сравнителното разглеждане на семейните предприятия във всички държави — членки на ЕС. Експертната група на Комисията в рамките на своя мандат през 2009 г. установи, че съществуват повече от 90 различни определения за семейно предприятие. Поради това е невъзможно сравнителното разглеждане на особеностите, трудностите или на други подобни аспекти.

Все пак рано или късно всички семейни предприятия се сблъскват с един основен проблем: с въпроса за приемствеността в ръководството на предприятието. Ежегодно в цяла Европа се извършват прехвърляния на около 450 000 предприятия, в които работят около 2 милиона души. Поради многобройните трудности, свързани с тези прехвърляния, всяка година приблизително 150 000 предприятия са принудени да преустановят своята дейност и се губят около 600 000 работни места¹. Политиката трябва да създава подходящи условия, за да се предотврати загубата на работни места. По-специално, националните разпоредби относно наследяването, даряването и данъчното облагане на предприятията затрудняват прехвърлянето на предприятията в рамките на семейството. Множество собственици на семейни предприятия намират решение на този проблем в създаването на фондация или чрез „закупуване“ на външен управител. Но и при това положение в по-голямата си част контролът върху предприятието вече не е в ръцете на семейството. Обаче от гледна точка на предприятията запазването на контрола е един от ключовите фактори за постигане на успех.

Ето защо след повече от 6 години след завършване на работата на експертната група на Комисията относно семейните предприятия е неотложна необходимостта от повторно поставяне на акцент върху тази важна група от предприятия. Спешно се нуждаем от повече данни, факти и цифри от отделните държави членки, за да разбираме по-добре проблемите и предизвикателствата, пред които са изправени семейните предприятия, и за да насърчаваме обмена на най-добри практики. По-скоро е малко вероятно на европейско равнище да се нуждаем от конкретни законодателни разпоредби (като се изключат националните данъчните разпоредби). Става въпрос по-скоро за съсредоточаване на вниманието на политиката върху тази важна група от предприемачи и за предоставяне на помощ там, където тя е необходима. Отправна точка би могло да бъде въвеждането (временно) на тест за семейните предприятия, който се извършва в контекста на анализа на регулаторното въздействие, с цел установяване дали планираните изменения на законодателството на Съюза ще оказват въздействие върху семейните предприятия и техните структури и, ако да, какви ще бъдат тези въздействия.

¹ План за действие „Предприемачество 2020 г.“, COM(2012)0795

11.5.2015

СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА ПО ЗАЕТОСТ И СОЦИАЛНИ ВЪПРОСИ

на вниманието на комисията по промишленост, изследвания и енергетика

относно семейните предприятия в Европа
(2014/2210(INI))

Докладчик по становище: Марита Улвског

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Комисията по заетост и социални въпроси приканва водещата комисия по промишленост, изследвания и енергетика да включи в предложението за резолюция, което ще приеме, следните предложения:

- А. като има предвид, че „семейство“ означава роднини до четвърта степен на родство, и като има предвид, че роднините, които не съжителстват, разделените съпрузи и партньорите съгласно обичайното право също се считат за членове на семейството;
- Б. като има предвид, че семейните предприятия могат да бъдат също така под формата на корпоративни предприятия, и като има предвид, че трудът в семейно предприятие не е безплатен;
- В. като има предвид, че семейните предприятия представляват над 60% от всички европейски дружества, осигуряват от 40% до 50% от всички работни места и обхващат спектъра от малки дружества до корпоративни предприятия, което означава, че има различия в срещаните от тях проблеми и трудности; като има предвид, че огромното мнозинство от семейни предприятия са МСП, които осигуряват работни места за две трети от заетите лица в Европейския съюз и създават 85% от новите работни места в Европа; като има предвид, че новите предприятия разкриват средно по две нови работни места, а разширяването на съществуващите предприятия създава приблизително по пет нови работни места;
- Г. като има предвид, че повечето семейни предприятия са МСП и размерът на семейно предприятие следва да бъде един от основните елементи, които да се вземат под внимание при определянето на такова предприятие;
- Д. като има предвид, че семейните предприятия играят жизненоважна роля в регионалното развитие по отношение на заетостта и регионалното планиране;

- Е. като има предвид, че е по-вероятно семейните предприятия да имат дългосрочна ориентация и да допринасят съществено за икономиката, като осигуряват стабилност в дългосрочен план, която се дължи на социалната им отговорност, висока степен на отговорност като собственици, специална степен на ангажираност към местната си и регионалната си общност и икономика, както и стабилни ценности, вкоренени в европейската традиция на „честния търговец“, и като има предвид, че като цяло, макар и силно засегнати от икономическата криза, семейните предприятия се справят по-решително с кризата и поради това по-бавно се стига до оставяне на работниците без работа; като има предвид във връзка с това инициативите, подкрепяни от Европейския съюз по т.нар. семейни пактове; като има предвид, че семейните предприятия имат основен принос за предотвратяването на обезлюдяването на селските райони, както и че в много случаи осигуряват единствения източник на заетост в регионите на Европа, чието развитие изостава в най-голяма степен, особено в по-слабо индустриализираните региони;
- Ж. като има предвид, че усилията на равнище ЕС за насърчаване на предприемачеството и стартиращите предприятия следва да бъдат подобрени и допълнени, като се обръща по-голямо внимание на улесняването и стимулирането на дългосрочното оцеляване на семейните предприятия;
- З. като има предвид, че е от решаващо значение да се подобри нормативната уредба относно наследяването (прехвърлянето на дружеството в рамките на семейството) с особено позоваване на обхвата и мащаба на различните подходи към данъците за наследство и данъците върху недвижимото имущество в целия ЕС, предвид факта, че всяка година в ЕС се прехвърлят 480 000 дружества, което засяга над 2 милиона работни места; като има предвид, че поради многобройните трудности, свързани с тези прехвърляния, всяка година приблизително 150 000 предприятия са принудени да преустановят своята дейност, което води до загубата на 600 000 работни места¹;
- И. като има предвид, че данъците върху наследството са сериозен проблем особено за малките и средните семейни предприятия, като дори принуждават някои от тях да намаляват размерите си или да обявяват ликвидация;
- Й. като има предвид, че е необходимо общо европейско определение за семейно предприятие не само за да се подобри качеството на събирането на статистически данни относно дейността на сектора, но също и като средство за създателите на политиките да отговорят по-добре на нуждите на семейните предприятия и обществото;
- К. като има предвид, че семейните предприятия гарантират, че знанията и уменията ще бъдат предадени, и като има предвид, че в някои региони те играят важна роля при социалните връзки;
- Л. като има предвид, че семейните стопанства са семейни предприятия, които предлагат модел за успех, тъй като прилагат на практика принципа за устойчива в екологично и социално отношение кръгова икономика;

¹ План за действие „Предприемачество 2020 г.“, COM(2012)0795

- М. като има предвид, че образованието по предприемачество може да допринесе значително за подобряване на перспективите за заетост на младите хора, тъй като е по-вероятно те да започнат свой собствен бизнес и техните дружества обикновено са по-иновативни и успешни от управляваните от лица без образование по предприемачество; като има предвид, че при тези хора също така има по-нисък риск от безработица и че заетостта им по-често е стабилна, работните им места са по-добри и са по-добре платени;
- Н. като има предвид, че моделът на семейните предприятия е неравномерно разпределен в различните държави членки; като има предвид, че значителен дял от семейните предприятия в Европа имат транснационално измерение и осъществяват дейността си в различни държави членки;
1. отбелязва, че в ЕС съществуват над 90 определения за „семеино предприятие“; приветства предприетата работа във връзка с даването на валидно в ЕС определение за „семеино предприятие“ и призовава да бъдат положени допълнителни усилия за установяване на официално определение, като се вземат под внимание дружественото право, спецификите на държавите членки по отношение на подпомагането на гарантирането на социалните права, социалната сигурност, пенсионните права, правилата относно съвместното вземане на решения и здравословните и безопасни условия на труд; подчертава, че едно просто, ясно, лесно приложимо и съпоставимо между отделните държави определение би помогнало да се разберат по-добре явленията и предизвикателствата, пред които са изправени семейните предприятия, да се придобие ясна представа за приноса им към обществото и да се даде възможност за въвеждане на конкретни и ефективни мерки;
 2. призовава Комисията да продължи работата си за създаване на общо за ЕС определение на понятието „семеино предприятие“, като направи оценка на въздействието от евентуално преразглеждане на европейското определение за МСП от 2003 г., като разгледа размера на семейния бизнес като един от основните елементи, предвид факта, че универсален регулаторен подход не е достатъчен за удовлетворяване на разнообразните потребности на семейните предприятия по отношение на данъчното облагане и достъпа до финансиране, и като изготви заедно с държавите членки списък на общите показатели, въз основа на които може да се опише дадено семеино предприятие и които следва да позволят воденето на статистика за приноса на семейните предприятия за заетостта с оглед на по-добро осмисляне на собствеността и подпомагане на разработването на по-добри политики, които да улеснят достъпа до пазарите и финансирането за семейни предприятия; определението следва да бъде просто, ясно и лесно приложимо във всички държави членки;
 3. призовава тези, които работят по изготвянето на общовалидно за ЕС определение за „семеино предприятие“, да се уверят, че определението отчита многообразието на семействата в обществата в ЕС и гарантира недискриминация на различните форми на семейство, вместо да се ограничава до понятието за семейство в смисъл мъж, жена и техните биологични деца;

4. тъй като собствеността е основен въпрос за семейните предприятия, призовава държавите членки да разгледат възможността за въвеждане на промени в данъчните си системи и в областта на дружественото право, което би дало възможност за по-ефективно и по-плавно прехвърляне или задържане на предприятията в рамките на семействата; предлага като добри практики, които да бъдат споделяни и насърчавани, намаляването на данъка върху даренията и наследството, въвеждането на благоприятно данъчно третиране на реинвестираните печалби в сравнение с третирането на дълговото финансиране и насърчаването на използването на акции, които не дават право на глас, като начин за подобряване на достъпа до финансиране, без да се губи контрол над дружеството;
5. отбелязва, че прехвърлянето на предприятие в рамките на семейството често представлява наследяване на социален и културен капитал, както и на знания, трупани с поколения, и че то следва да бъде запазено и насърчавано; подчертава обаче, че според последните данни от 2011 г. всяка година около 450 000 дружества в ЕС си търсят наследници, което засяга близо 2 милиона служители; обръща внимание върху факта, че всяка година в ЕС съществува риск от загуба на около 150 000 дружества и 600 000 работни места поради неефективното прехвърляне на предприятия; подчертава, че добрите практики за обявяване на планове за своевременно прехвърляне на предприятие са от решаващо значение в това отношение; предлага изкупуването от страна на служителите като едно от възможните решения на проблема за наследяването на тези европейски МСП; изтъква, че подходящо разработени дългосрочни модели за финансово участие на служителите (ФУС) биха могли да допринесат също за запазването на тези малки дружества и за укрепването на регионалните икономики и заетостта в целия ЕС;
6. призовава компетентните органи на равнището на държавите членки да насърчават предприемачеството и да популяризират проектите за „минипредприятия“ в училищата, предвид високия потенциал на семейните предприятия за разкриване на работни места; тъй като семейните предприятия представляват най-големия ресурс на предприемачески потенциал и са естествени „инкубатори“ за бъдещи предприемачи, налице е нарастваща потребност от повишаване на иновациите и напредъка им; освен това изтъква, че за да се професионализира управлението на семейните предприятия, от решаващо значение е да се насърчава образованието по предприемачество както за стартиращите предприятия, така и за вече съществуващите семейни дружества, и да се стимулират иновациите и напредъкът, особено на ръководно равнище, включително обучение в областта на човешките ресурси, кариерното планиране и управленските умения, което ще допринесе за привличането и задържането на квалифицирана работна сила;
7. отбелязва с безпокойство, че финансовата криза и последвалата рецесия се отразяват тежко на европейските микропредприятия и по-специално МСП, много от които са семейни предприятия, и изтъква значението на помощта на ЕС за даване на нов импулс на икономическия растеж чрез създаването на висококвалифицирани работни места и значимостта на поощряването на благоприятна регулаторна рамка по отношение по-специално на финансирането, данъчното облагане и приобщаващата социална закрила за всички заинтересовани участници в структурите на МСП; изтъква, че добре насочена подкрепа за здравословно

преструктуриране би оказала съществено положително въздействие върху запазването на работните места, и допълнително подчертава значението на улесняването на административните процедури за семейните предприятия, включително чрез използване на решения за „обслужване на едно гише“; подчертава потенциала на МСП за разкриване на работни места на местно равнище в нови и бързо развиващи се сектори като кръговата икономика; подчертава, че тъй като предаването на предприятие от поколение на поколение е основното предизвикателство пред семейните предприятия, важно е държавите членки да се опитат да подобрят правната рамка за прехвърлянето на семейни предприятия и достъпа до финансиране за тези прехвърляния, като по този начин се предотвратят проблеми, свързани с паричните потоци и принудителните продажби, и се гарантира оцеляването на семейните предприятия; същевременно подчертава, че правната рамка не трябва да разрешава никакво ограничаване на правата на служителите, включително социалните права;

8. призовава Комисията и държавите членки да гарантират, че семейните предприятия са по-добре информирани относно възможностите за международно развитие, и да подобрят обмена на опит и добри практики, по-специално посредством програмата „EURES“ чрез подкрепа за трансграничната мобилност на пазара на труда, и по този начин да укрепят устойчивостта и просперитета на семейните предприятия, които са важни източници на работни места; подчертава значението на услугата EURES-T, предоставяща съвети относно възможностите за трудова мобилност в трансграничните региони и подпомагаща трансграничните работници при решаването на правни, административни и данъчни проблеми, свързани с мобилността на работната сила;
9. отбелязва освен това необходимостта от справяне с други предизвикателства, пред които са изправени семейните предприятия, като например трудности при намирането и задържането на квалифицирана работна сила, както и значението на укрепването на образованието по предприемачество и на обучението по мениджмънт, специфично за семейните предприятия;
10. обръща внимание на важната роля на семейните земеделски стопанства в селските райони в редица държави членки и призовава държавите членки да подкрепят обучение по стопанско управление, насочено конкретно към земеделските стопани; във връзка с това настоятелно призовава по-специално да се подкрепят образователни проекти за млади предприемачи, които ръководят семейни земеделски стопанства, за да се увеличи успешното им участие в селскостопански и регионални организации;
11. настоятелно призовава Комисията да улеснява и стимулира дългосрочното оцеляване на семейните предприятия и да постави по-силен акцент върху разработването на подкрепа и насоки за улесняване на прехвърлянето и наследяването на семейни предприятия;
12. подчертава, че поради припокриването на елементи, свързани със семейството, собствеността и бизнеса, семейните предприятия имат някои особености, които следва да се вземат под внимание; подчертава обаче необходимостта от разглеждане

на въпросите, свързани с трудовото право, социалната политика и социалните права, като например по-добър баланс между половете в управителните съвети, разпоредби във връзка с равновесието между професионалния и личния живот и финансово участие на работниците и служителите по справедлив и социалноотговорен начин;

13. призовава държавите членки да намерят приложими и приемливи решения по отношение на данъците върху наследствата за семейните предприятия, за да се гарантира, че плащането на тези данъци не води до проблеми с ликвидността на дружеството или не оказва неблагоприятно въздействие върху броя на служителите или устойчивото развитие на дружеството под отговорността на следващото поколение;
14. призовава Комисията да продължи да се стреми към по-добро прилагане на съществуващите препоръки на ЕС¹ по отношение на опростяването на данъчната и регулаторна рамка с оглед на подобряването на правната среда за наследяването;
15. призовава Комисията и държавите членки допълнително да насърчават обмена на най-добри практики с цел подпомагане на прехвърлянето на семейни предприятия, по-специално чрез регулаторната среда;
16. счита, че е желателно да се насърчи навлизането на професионални външни управители, за да се подобри управлението на семейното предприятие;
17. призовава Комисията и държавите членки да насърчават финансовото участие на служителите в съответствие с нарастващото обществено признание за неговите заслуги в светлината на финансовата и икономическа криза;
18. призовава Комисията активно да насърчава равенството между половете в рамките на семейните предприятия по отношение на предприемачеството, уменията, ръководството, прехвърлянето и наследяването; за тази цел призовава за използване на съществуващите административни структури на равнището на държавите членки, за да се насърчи създаването на обслужване на едно гише за жените предприемачи; призовава също така за по-добър достъп до надбавките за отглеждане на дете за „майките предприемачи“;
19. обръща внимание на Комисията върху факта, че по-голямата част от семейните предприятия са МСП и че прилагането на принципа „Мисли първо за малките предприятия!“ следователно е от съществено значение, за да се адаптира по-добре законодателството на ЕС към реалностите и потребностите на тези предприятия и за да им се позволи да се възползват от програми за финансиране и от намаляване на бюрокрацията;
20. обръща внимание на Комисията върху необходимостта от балансиран, равнопоставени условия на конкуренция за всички дружества, осъществяващи дейност в ЕС, при зачитане и поощряване на уникалния характер на семейните

¹ Препоръката от 1994 г., Съобщението от 1998 г. и Форумът в Лил, Ръководството за добри практики от 2003 г., Съобщението на Комисията от 2006 г., озаглавено „Приемственост чрез ново начало“.

предприятия;

21. изтъква, че семейните предприятия също имат задължението да предлагат подходящи места за обучение или съпоставими стажове и трябва да насърчават допълнителното обучение на служителите в предприятията си, за да се предотврати недостигът на умения и да се подкрепи концепцията за учене през целия живот;
22. подчертава значението на финансираните от ЕС схеми за обучение за предприемачи от малките предприятия, които дават възможност на собствениците на семейни предприятия да адаптират своите дружества към бързо променящата се среда в резултат на нарастващата глобална икономическа интеграция, появата на нови технологии, както и съсредоточаване върху целите за постигане на нисковъглеродна и по-екологосъобразна икономика;
23. призовава Европейската комисия да изготви незаконодателна европейска стратегия за семейството, която да отчита напълно ролята на родителите в семейните предприятия, включително социалното и икономическото значение на „майките предприемачи“ и техния особен принос за прилагането на принципите на справедливо управление, корпоративна социална отговорност и на нова, устойчива култура на труд;
24. призовава Комисията да създаде специален отдел в ГД „Предприятия и промишленост“ за подкрепа и информиране на семейните предприятия, включително единно звено за контакт във всяка държава членка с цел подпомагане чрез достъп до средства и финансиране от ЕС и осигуряване на съдействие за предприятията;
25. призовава Комисията да включи в европейския семестър препоръки за държавите членки относно начините за създаване на справедлива и благоприятстваща семейните предприятия среда, по-специално по отношение на данъчното облагане, прехвърлянето на предприятия и образованието по предприемачество;
26. призовава Комисията активно да укрепва и да разпространява информация за модела на семейните предприятия в целия ЕС, например чрез създаване на звено за контакт за семейните предприятия в Комисията и чрез насърчаване на прехвърлянето на ноу-хау и най-добри практики сред държавите членки, а също и чрез оптимално използване на програми като „Еразъм за млади предприемачи“;
27. насърчава държавите членки да предоставят ясна правна рамка за случаите на официално и неофициално временно наемане на работа на членове на семейството;
28. насърчава държавите членки да предоставят сходни системи за социална закрила на собствениците на семейни предприятия и на служителите в тях като стимул за прехвърлянето на семейни предприятия.

РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ

Дата на приемане	7.5.2015
Резултат от окончателното гласуване	+: 24 -: 20 0: 3
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Guillaume Balas, Tiziana Beghin, Brando Benifei, Vilija Blinkevičiūtė, Enrique Calvet Chambon, Martina Dlabajová, Elena Gentile, Arne Gericke, Marian Harkin, Danuta Jazłowiecka, Agnes Jongerius, Rina Ronja Kari, Ádám Kósa, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Zdzisław Krasnodębski, Kostadinka Kuneva, Jérôme Lavrilleux, Patrick Le Hyaric, Verónica Lope Fontagné, Javi López, Thomas Mann, Dominique Martin, Elisabeth Morin-Chartier, Georgi Pirinski, Terry Reintke, Sofia Ribeiro, Claude Rolin, Anne Sander, Sven Schulze, Jutta Steinruck, Romana Tomc, Ulla Tørnæs, Marita Ulvskog, Renate Weber, Tatjana Ždanoka, Jana Žitňanská, Inês Cristina Zuber
Заместници, присъствали на окончателното гласуване	Georges Bach, Heinz K. Becker, Karima Delli, Tania González Peñas, Marju Lauristin, Helga Stevens, Ivo Vajgl, Tom Vandenkendelaere
Заместници (чл. 200, пар. 2), присъствали на окончателното гласуване	Andrea Cozzolino, Rosa D'Amato

3.3.2015

СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА ПО ПРАВАТА НА ЖЕНИТЕ И РАВЕНСТВОТО МЕЖДУ ПОЛОВЕТЕ

на вниманието на комисията по промишленост, изследвания и енергетика

относно семейните предприятия в Европа
(2014/2210(INI))

Докладчик по становище: Даниела Аюто

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Комисията по правата на жените и равенството между половете приканва водещата комисия по промишленост, изследвания и енергетика да включи в предложението за резолюция, което ще приеме, следните предложения:

- А. като има предвид, че присъствието на жените в семейните предприятия се увеличава и че жените съставляват важен ресурс с оглед на тяхното високо ниво на образование и на доказаните им управленски способности при определянето на стратегии, вземането на решения, управлението на предприятия и решаването на проблеми;
- Б. като има предвид обаче, че е налице оскъдна информация относно жените, заети в семейни предприятия, при положение че самото понятие за семейно предприятие е все още относително недокументирано;
- В. подчертава, че семейните предприятия, ръководените на семейни принципи предприятия и новите предприятия от този вид предоставят на жените значителна възможност за професионално и личностно развитие, въпреки че този факт не се признава, тъй като липсват женски ролеви модели, на които да се подражава;
- Г. като има предвид, че жените срещат значителни трудности при интегрирането им в семейните предприятия и се сблъскват със сегрегация от „вертикален“ и от „хоризонтален“ тип, независимо от високото ниво на образование на жените, които са 60 % от завършилите висше образование;
- Д. като има предвид, че в много държави проблемът се дължи на факта, че обществото е просмукано от култура на превъзходство на мъжете във всички сфери на живота, а не само на работното място;

- Е. като има предвид, че семейните земеделски стопанства представляват успешен модел, тъй като прилагат на практика принципа на екологично-социалната кръгова икономика и в тази връзка жените като ръководители допринасят за формирането на предприемаческо мислене;
- Ж. като има предвид, че в ЕС жените печелят средно с 16 % по-малко на час от мъжете, че е налице по-слабо представителство на жените на ръководни и висши постове и че спрямо жените и мъжете не се прилагат едни и същи трудови практики и системи на заплащане, което затруднява икономическата им независимост, пълноценното им участие на пазара на труда и съвместяването на професионалния и личния живот;
- З. като има предвид, че жените често изпълняват невидима роля или роля на подставено лице и техните позиции по отношение на трудово правоотношение и възнаграждение не получават признание, което оказва сериозно въздействие върху вноските им за социална сигурност, пенсионно и социално осигуряване, както и по отношение на признаването на способностите им, както това е видно от данните за разликата в заплащането на жените и мъжете и разликата в пенсиите¹;
- И. като има предвид, че в много европейски държави на жените често се налага да изпълняват ролята на подставени лица или по данъчни съображения, или поради правни пречки, възпрепятстващи мъжа предприемач да заеме каквато и да е длъжност в предприятието или да го регистрира на свое име;
- Й. като подчертава, че жените срещат трудности при достъпа им до наследяването на семейните предприятия, тъй като се предпочитат синовете, а дъщерите много често се оказват изключени;
- К. като има предвид, че жените, които искат да съчетаят ролята си на майки и стопански субекти, често са принудени да поставят на втори план първото или дори да се откажат от идеята за майчинство, за да могат да ръководят предприятието;
- Л. като има предвид, че около 60 процента от всички европейски дружества са семейни предприятия;
- М. като има предвид, че осигуряването в лицето на следващото поколение в семейството на компетентно ръководство е една от основните тревоги на семейните предприятия и като има предвид, че стереотипите, свързани с пола, облагодетелстват синовете в ущърб на дъщерите по отношение на правото на наследяване на семейното предприятие;
- Н. като признава важния пример, даван от правилно функциониращото управление на семейно предприятие, и неговото значение за устойчивостта на европейската икономика, както и за социалната пазарна икономика в Европа;
1. препоръчва по-добро прилагане и осъществяване на мерки за равни възможности и равно третиране на мъжете и жените по отношение на заетостта и професиите, както и проактивни мерки за насърчаване на участието на по-слабо представения

¹ http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/files/gender_pay_gap/140319_gpg_bg.pdf

пол, за да се избегне хоризонтална и вертикална сегрегация, дискриминация по отношение на заплащането и заеманата позиция (положение на невидимост или на подставено лице), особено по отношение на управленчески задължения, отговорни позиции и ръководни роли, предоставяйки на мъжете и на жените едни и същи възможности, социални права, достъп до здравеопазване, заплати и пенсии;

2. подчертава необходимостта уменията, придобити от жените в семейните предприятия, да бъдат признати, с цел да се даде възможност на тези жени да продължат да развиват кариерите си в други видове предприятия;
3. призовава за приемането на недвусмислено определение на семейните предприятия за всички държави членки, с което да се осигури солидна основа за кариерно развитие и за двата пола, както се препоръчва в заключителния доклад на европейската експертна група за преглед на въпросите, свързани със семейните предприятия, от 2009 г.;
4. подчертава необходимостта да се защити равнопоставено с това на мъжете право на жените на наследяване в семейните предприятия, като се насърчи култура на равенство между мъжете и жените, която да придаде стойност на предприемаческата роля на жената в семейните предприятия на управленчески, отговорни и ръководни позиции, и като се създаде среда, в която жените предприемачи и семейните предприятия да могат да просперираат и предприемчивостта да бъде възнаградена;
5. призовава Комисията и държавите членки да подкрепят Европейската мрежа на посланици за женско предприемачество и Европейската мрежа на наставници за жени предприемачи, с цел да се повиши тяхната видимост;
6. посочва важната роля на жените в семейните земеделски стопанства и призовава държавите членки да насърчават мерки за образование и обучение по стопанско управление, насочени специално към жените, заети в селското стопанство, с цел да се укрепи допълнително прякото участие на жените в семейните земеделски стопанства; приканва в тази връзка за подкрепа по-специално на образователни проекти за жени ръководители на семейни земеделски стопанства с цел осигуряване на по-голяма професионална ангажираност на жените в селскостопански и регионални организации;
7. подчертава необходимостта от гарантиране на възможно най-добрите условия на труд по отношение на здравето и безопасността на работното място;
8. препоръчва насърчаване на фигурата на „майка-предприемач“, за да се гарантира правото на майчинство и да се признаят икономически улеснения, за да се съвместят семейният и професионалният живот; призовава за предприемане на мерки за подпомагане на семейната заетост и домакинските услуги при отглеждането на деца, с цел да се предостави възможност на жените предприемачи да съвместяват професионалния и семейния живот;
9. подчертава, че предлагането на повече възможности за жените в семейните предприятия ще бъде в полза както на жените, така и на предприятията;

10. призовава за приемането на всички възможни мерки за предотвратяване и наказване на актове на злоупотреба или принуда, ситуации, водещи до изнудване и/или подчиняване, или насилие срещу жени на работното място, като посочва, че наред с актовете на физическо насилие, изолирането и дискриминацията са също форми на душевна жестокост или психологическа агресия;
11. припомня отново на държавите членки и на регионалните и местните органи значението на това да се предоставят достатъчно качествени и достъпни грижи за деца, възрастни хора и други лица на издръжка, както и данъчни стимули за предприятията и други обезщетения за подпомагане на жените и мъжете, които работят като служители, самонаети лица или членове на управлението на семейни предприятия, в съвместяването на семейния и професионалния живот;
12. призовава Комисията да лансира проучване и статистически анализ на присъствието на жените в семейните предприятия в Европа;
13. подчертава необходимостта от предоставяне на отпуск по майчинство и бащинство и родителски отпуск, който е независим и подходящо заплатен, в съответствие с нуждите на работниците, самонаетите лица и предприемачите;
14. препоръчва на Европейския съюз и държавите членки да вземат под внимание равните възможности между мъжете и жените и да отчитат и да включват проактивни мерки за насърчаване на участието на по-слабо представения пол, както и за насърчаване на достъпа на жени до професионално обучение при приемането на всички законодателни актове в областта на семейните предприятия и по-конкретно в контекста на директивата относно участието на жените в управителните съвети на дружествата;
15. подчертава, че премахването на всички разлики между мъжете и жените, работещи в семейни предприятия, би довело до ползи за икономиката и обществото като цяло; припомня, че Стратегията за равенство между жените и мъжете за периода 2010 – 2015 г. има за цел делът на заетост при жените да достигне 75 % – цел на стратегията „Европа 2020“, като обхваща жените, при които се отчитат най-ниски нива на заетост;
16. подчертава необходимостта от създаването на рамки за подпомагане на жените, които са собственици на семейни предприятия и изпълняват управителни функции в тях, с цел повишаване на тяхната увереност и лична ефективност.
17. настоява, че семейните предприятия са длъжни да осигуряват равно третиране и равни възможности между мъжете и жените на работното място, при управлението на предприятието и при вземането на решения, като за тази цел трябва да се приемат мерки, за да се избегне всяка форма на дискриминация и да се насърчи равенството между половете;
18. подчертава необходимостта от осъществяване на конкретни предложения за съчетаване на професионалния, семейния и личния живот, като същевременно се насърчава по-балансирано разпределение на професионалните, семейните и социалните отговорности между мъжете и жените, по-специално при полагането на

грижи за лица на издръжка и при отглеждането на деца; отбелязва, че подобряването на възможностите на детските заведения зависи не само от обществените политики за създаване на нова инфраструктура, но и от стимулите за предприятията да предлагат такъв тип решения; отбелязва, че гъвкавостта на работното време и на организацията на работа, както и непълното работно време, може да бъдат средства за по-добро съчетаване;

19. призовава Съвета да постигне споразумение възможно най-скоро и да приеме директивата за подобряване на баланса между половете сред директорите без изпълнителни функции на дружества, чиито ценни книжа са допуснати до търговия на регулиран пазар, така че във всички такива дружества, включително и семейните предприятия, делът на жените в управителните съвети да достигне най-малко 40 %.

РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ

Дата на приемане	26.2.2015
Резултат от окончателното гласуване	+: 21 -: 3 0: 3
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Daniela Aiuto, Anna Maria Corazza Bildt, Viorica Dăncilă, Anna Hedh, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Elisabeth Köstinger, Vicky Maeijer, Angelika Mlinar, Krisztina Morvai, Maria Noichl, Marijana Petir, Liliana Rodrigues, Jordi Sebastià, Ernest Urtezar, Ángela Vallina, Beatrix von Storch, Jadwiga Wiśniewska, Anna Záborská
Заместници, присъствали на окончателното гласуване	Inés Ayala Sender, Linnéa Engström, Eleonora Forenza, Kostadinka Kuneva, Constance Le Grip, Dubravka Šuica, Marc Tarabella
Заместници (чл. 200, пар. 2), присъствали на окончателното гласуване	Rosa D'Amato, José Inácio Faria

РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ

Дата на приемане	16.6.2015
Резултат от окончателното гласуване	+: 48 -: 5 0: 5
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Zigmantas Balčytis, Bendt Bendtsen, Reinhard Bütikofer, Jerzy Buzek, Philippe De Backer, Pilar del Castillo Vera, Christian Ehler, Fredrick Federley, Ashley Fox, Adam Gierak, Theresa Griffin, Marek Józef Gróbarczyk, András Gyürk, Roger Helmer, Eva Kaili, Barbara Kappel, Krišjānis Kariņš, Seán Kelly, Jeppe Kofod, Miapetra Kumpula-Natri, Janusz Lewandowski, Ernest Maragall, Edouard Martin, Nadine Morano, Dan Nica, Aldo Patriciello, Morten Helveg Petersen, Miroslav Poche, Miloslav Ransdorf, Michel Reimon, Herbert Reul, Paul Rübig, Algirdas Saudargas, Dario Tamburrano, Patrizia Toia, Evžen Tošenovský, Miguel Urbán Crespo, Vladimir Urutchev, Kathleen Van Brempt, Martina Werner, Flavio Zanonato
Заместници, присъствали на окончателното гласуване	Michał Boni, David Coburn, Miriam Dalli, João Ferreira, Gerben-Jan Gerbrandy, Françoise Grossetête, Janusz Korwin-Mikke, Constanze Krehl, Olle Ludvigsson, Piernicola Pedicini, Sofia Sakorafa, Maria Spyrali, Indrek Tarand, Mihai Țurcanu, Anneleen Van Bossuyt
Заместници (чл. 200, пар. 2), присъствали на окончателното гласуване	Marietje Schaake, Bart Staes